

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันการนิเทศการศึกษามีบทบาทเป็นอย่างมากในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดการศึกษา สภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อกล่าวถึงการนิเทศบุคคลทั่วไปมักเข้าใจว่า ผู้มีหน้าที่นี้เทศ คือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอกับการขยายตัวในด้านจำนวนและขนาดของโรงเรียน ทำให้มีจำนวนนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมาก การนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์จึงไม่เพียงพอและทำการนิเทศได้ไม่ทั่วถึง เป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติงานนิเทศไปสู่ระดับห้องเรียนได้ครบทุกโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยบุคลากรซึ่งอยู่ภายในโรงเรียนจึงมีบทบาทมากขึ้น บุคลากรในโรงเรียนที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญด้านการสอนที่โรงเรียนได้คัดเลือกหรือแต่งตั้งเพื่อช่วยเหลือครูให้พัฒนาวิชาชีพ เพราะงานการศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี ซึ่งจะ เป็นผลทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน คือ การนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคลากรอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงงานการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาอาชีพทางการศึกษาช่วยในการพัฒนาครูในการเลือก และปรับปรุง

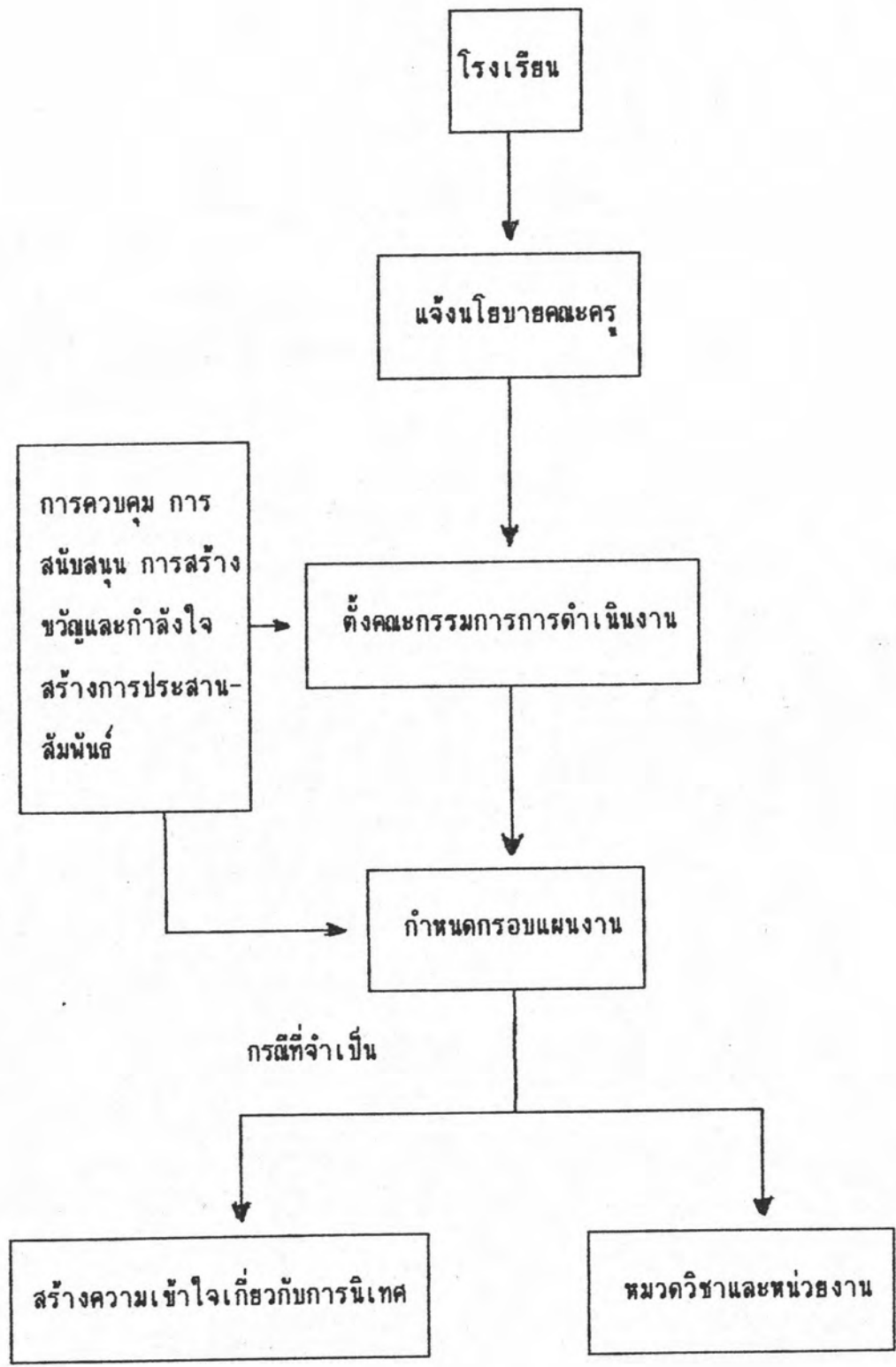
วัตถุประสงค์การศึกษา ช่วยปรับปรุงวัสดุและเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอน และช่วยปรับปรุง การประเมินผลการสอน (Good, 1973)

จากความสำคัญของการนิเทศการศึกษาดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงได้กำหนดเป็น นโยบายการบริหารและพัฒนาการศึกษา ปี 2530 ให้มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นครบทุก โรงเรียนในสังกัดในปี พ.ศ. 2534 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ระบุให้ "ปรับปรุงระบบการนิเทศการศึกษาโดยส่งเสริมให้นำการนิเทศ ทางไกลและการนิเทศภายในมาใช้พัฒนาบุคลากร รวมทั้งพัฒนาวิชาการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพ" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530) และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535- 2539) กรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล โดยมีมาตรการข้อ 7 ที่มุ่ง พัฒนาบุคคล โดยมีมาตรการข้อ 7 ที่มุ่งพัฒนาระบบนิเทศโดยเน้นการนิเทศภายใน (กรมสามัญศึกษา กองแผนงาน, 2534) ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นการนิเทศโดยบุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอน ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูงในสาขาใดสาขาหนึ่งที่โรงเรียนมอบหมายให้ทำหน้าที่ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาได้เสนอ แนวทางการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน เป็น 2 ส่วน คือ

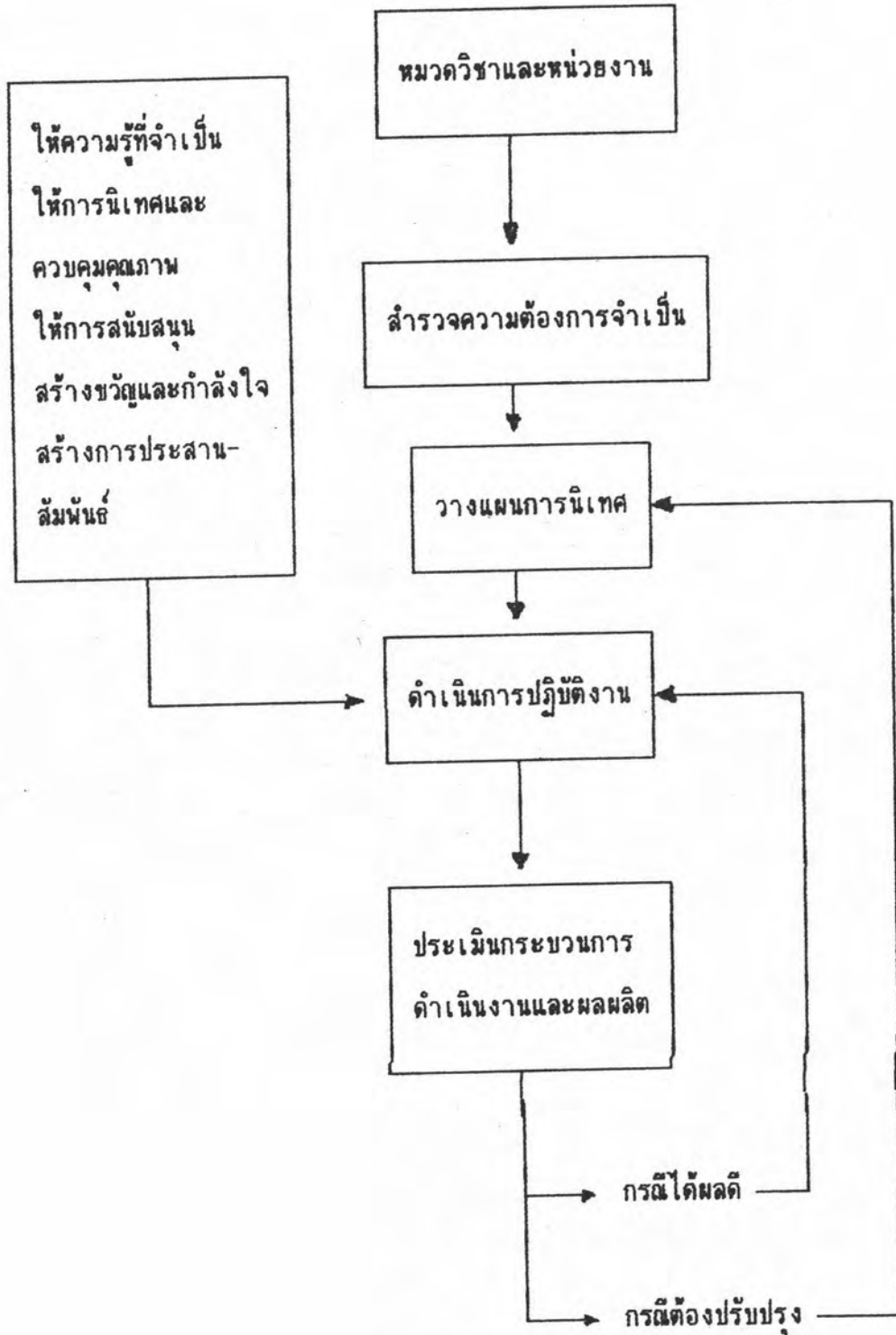
1. การดำเนินงานของโรงเรียน
2. การดำเนินงานของหมวดวิชา

โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน ดังแผนภูมิ

การดำเนินงานของโรงเรียน

การดำเนินงานของหมวดวิชา

จากแผนภูมิการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติ-
งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชา เพราะ
โรงเรียนมัศึกษามีการจัดการเรียนการสอนแยกเฉพาะเป็นหมวดวิชา หัวหน้าหมวดมีหน้าที่โดย
ตรงในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของครูภายในหมวดวิชา มีความใกล้ชิดกับครูมากกว่าผู้บริหาร
หรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นจึงสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากรู้ปัญหา
และอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และยังเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ
มีคุณสมบัติตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหมวดวิชา ดังนั้นหัวหน้า
หมวดวิชาจึงเป็นบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือครูภายในหมวดวิชา ให้จัดการเรียนการสอน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งตามระเบียบกรมสามัญศึกษาว่า
ด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของ
หัวหน้าหมวดวิชาไว้ในข้อ 12 (6) ว่า "หัวหน้าหมวดวิชาต้องมีหน้าที่นิเทศงานวิชาการในหมวด
วิชาที่รับผิดชอบ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการใช้วัสดุอุปกรณ์ของข้าราชการในหมวด
วิชานั้น" การกำหนดหน้าที่ให้หัวหน้าหมวดวิชาซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน ต้องทำหน้าที่นิเทศ
งานวิชาการในหมวดวิชาที่รับผิดชอบ จะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ช่วยเสริม
กำลังของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ซึ่งไม่สามารถทำการนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และภาระที่
หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครู รู้ปัญหาต่าง ๆ ภายในหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ทำให้การ
นิเทศโดยหัวหน้าหมวดวิชามีความเป็นกันเองกับครู การแก้ปัญหาทำได้ตรงจุด การนิเทศติดตามผล
สามารถทำได้ตลอดเวลา โดยไม่ขาดความต่อเนื่อง และส่งผลไปยังงานวิชาการของโรงเรียนซึ่ง
เป็นงานหลักที่สำคัญของการศึกษา ในสถานศึกษาถ้าหัวหน้าหมวดวิชาใช้ความรู้ ความสามารถ
เอาใจใส่หน้าที่เป็นอย่างดี งานวิชาการจะมีประสิทธิภาพ เพราะหัวหน้าหมวดวิชามีสิทธิเต็มที่ใน
ในการดูแลครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เต็มตามความสามารถ ตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งจาก
กระทรวงศึกษาธิการ (วิญญู สาธร, 2519)

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา (2527) ยังได้กล่าวถึงนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
สรุปได้ว่า เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบเขตของงาน วิธี
การและบุคลากรขึ้นเพื่อแนะนำชี้แจงให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันเพื่อลดความขัดแย้ง และส่งเสริมให้

เกิดความช่วยเหลือซึ่งโดยปกติผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจะรับผิดชอบให้การนิเทศหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าหมวดวิชาจะรับผิดชอบให้การนิเทศครูในหมวดวิชา หรือหน่วยงานในความควบคุม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าครูในหมวดวิชาเป็นผู้รับการนิเทศโดยตรงจากหัวหน้าหมวดวิชา และมีความใกล้ชิดกันมากที่สุด ดังที่ อาคม จันทสุนทร (2527) กล่าวไว้ในหนังสือบทความทางวิชาการ เรื่อง การนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศที่ดีและที่ได้ผลจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความใกล้ชิดกัน มีกิจกรรมการนิเทศอยู่เสมอ การนิเทศในวงการศึกษาหรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้นิเทศผู้บริหารระดับแรกของผู้ถูกนิเทศ ถ้าเปรียบเทียบกับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาจะเป็นผู้บริหารระดับแรกของครู และถ้าดูในความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาแล้วจะเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาก็คือผู้นิเทศของครูชัดเจนที่สุด

การที่หัวหน้าหมวดวิชาจะทำหน้าที่ผู้นิเทศประสบความสำเร็จได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้นิเทศเป็นสำคัญ กองแผนงาน (2529) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียนได้แก่

1. ปัญหาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่ตรงกัน
2. ปัญหาเรื่องการยอมรับ
3. ปัญหาเรื่องทักษะของผู้นิเทศ
4. ปัญหาเรื่องการปฏิบัติงาน

จินตนา จันทรแถม (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากหัวหน้าหมวดวิชาขาดความรู้และทักษะ ได้แก่ หัวหน้าหมวดและครูขาดทักษะในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาภายในหมวดวิชา หัวหน้าหมวดมีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการนิเทศน้อย หัวหน้าหมวดวิชาขาดเทคนิคและทักษะในการนิเทศติดตามผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สาเหตุแห่งความล้มเหลวของการนิเทศการศึกษาหลายประการ เป็นเรื่องของทักษะ ดังนั้นในการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้ได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ทักษะของผู้นิเทศจึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการนิเทศการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จากบทบาทและความสำคัญของหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนดังกล่าว จึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษาว่าหัวหน้าหมวดวิชา มีทักษะทางด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับใด เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะทางการนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชายังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 2 ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสนใจและต้องการที่จะศึกษาว่าปัจจุบันทักษะทางการนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 อยู่ในระดับใด เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ตามการรับรู้ของตนเอง และการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของตนเองและครู ตามขนาดโรงเรียน และตามหมวดวิชา
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาตามขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อหัวหน้าหมวดวิชาเพื่อจะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะทางการนิเทศการศึกษาของตนเอง

2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา และกรมสามัญศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมทักษะทางการ นิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 โดยศึกษาจากการรับรู้ของตนเอง และการรับรู้ของครู
2. การศึกษาทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาจะยึดทักษะผู้นิเทศของ กรมสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 4 ด้านคือ
 - 2.1 ทักษะทางธุรการ
 - 2.2 ทักษะทางวิชาการ
 - 2.3 ทักษะเชิงมนุษย์
 - 2.4 ทักษะทางการบริหาร

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ทักษะ หมายถึง การที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง ประณีต และแนบเนียน ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะแสดงออกมาทางร่างกายหรือทางสติปัญญา

การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันระหว่าง หัวหน้าหมวดวิชาและครู เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูในหมวดวิชาพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอน

ทักษะทางการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าหมวดวิชาในทางธุรการ ทางวิชาการ เชิงมนุษย์และทางการบริหารได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง ประณีต และแนบเนียน

ทักษะทางธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการจัดการทางธุรกิจให้มีความถูกต้องตามขั้นตอนและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ทักษะทางวิชาการ หมายถึง ความเข้าใจ ความสามารถที่จะจัดการในเรื่องของหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน แบบเรียน อุปกรณ์เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา และการประเมินผล

ทักษะเชิงมนุษย์ หมายถึง ความสามารถของผู้นักที่จะทำตนให้น่าเชื่อถือศรัทธา เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันของบุคคลในหน่วยงาน

ทักษะทางการบริหาร หมายถึง ความสามารถที่จะดำเนินการในหน่วยงานของตนในลักษณะที่มองกว้าง ครอบคลุม สามารถในการวางแผน จัดสายปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน การประสานงาน อำนาจการ และการประเมินติดตามผลงาน

หมวดวิชา หมายถึง กลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่จัดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาเกษตรกรรม หมวดวิชาคหกรรม หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาธุรกิจ

หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา หรือผู้ทำการแทนในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา เฉพาะหมวดวิชาใดหมวดวิชาหนึ่ง คือ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาเกษตรกรรม หมวดวิชาคหกรรม หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาธุรกิจ

หัวหน้าหมวดวิชาสามัญ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาสามัญ หรือผู้ทำการแทนในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาสามัญ ซึ่งรวมกลุ่มวิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และพลานามัย เป็นหมวดวิชาสามัญ

หัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ หรือผู้ทำการแทนในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ ซึ่งรวมกลุ่มวิชาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ศิลปศึกษา และธุรกิจ เป็นหมวดวิชาอาชีพ

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-499 คน ตามเกณฑ์กรมสามัญศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1499 คน ตามเกณฑ์กรมสามัญศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 - 2499 คน ตามเกณฑ์กรมสามัญศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1.1 หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 50 โรงเรียน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 277 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

1.1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 13 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียน 11 คน เป็นจำนวน 143 คน

1.1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง 12 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียน 7 คน เป็นจำนวน 84 คน

1.1.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 25 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียน 2 คน เป็นจำนวน 50 คน

1.2 ครูปฏิบัติการสอนทุกหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 50 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1851 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 328 คน เทียบสัดส่วนร้อยละไปยังจำนวนครูในแต่ละหมวดวิชาและแต่ละโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมวดวิชา และแต่ละโรงเรียนสุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ อาชีพราชการ หมวดวิชาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวด หรือหมวดวิชาที่สอน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวด วุฒิกการศึกษา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งครอบคลุมทักษะ 4 ด้าน คือ ทักษะทางธุรกิจ ทักษะทางวิชาการ ทักษะเชิงมนุษย์ และทักษะทางการบริหาร มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale)

โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาขีดทักษะทางการนิเทศการศึกษา 4 ด้าน ของกรมสามัญศึกษา คือ ทักษะทางธุรกิจ ทักษะทางวิชาการ ทักษะเชิงมนุษย์ และทักษะทางการบริหาร

2. สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และร่วมพิจารณาคัดเลือก แก้ไข เพิ่มเติมองค์ประกอบที่เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการนิเทศการศึกษาทั้ง 4 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่ได้พิจารณาแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการนิเทศการศึกษา พิจารณาตรวจแก้ไข วิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้

4. นำแบบสอบถามพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไข ปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

3.1 ส่งจดหมายแจ้งให้กลุ่มประชากรทราบล่วงหน้า ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร และขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนโดยเร็วที่สุด โดยใช้บริการทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t -test) และค่าเอฟ (F -test)

5. การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกล่าวถึง

- ความหมายของการนิเทศการศึกษา
- หลักการของการนิเทศการศึกษา
- จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
- การนิเทศภายในโรงเรียน
- ภารกิจของหัวหน้าหมวดวิชาในการนิเทศภายในโรงเรียน
- ทักษะทางการนิเทศการศึกษา
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการนิเทศการศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบของคำบรรยายประกอบตาราง

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป